

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง โครงสร้างและนโยบายของสถานีวิทยูซี.อาร์.ไอ ปักกิ่ง ภาคภาษาไทย เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาองค์กรวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศของจีน เพื่อทราบโครงสร้าง ตลอดจนนโยบายและการแสดงบทบาทที่จะมีต่อคนไทย และในฐานะระบบสื่อที่อยู่ในระบบการ ปกครองแบบสังคมนิยมของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยการวิเคราะห์โครงสร้างความเป็นเจ้าของ และระบบการควบคุม ของสถานีสื่อภาษาไทย ตลอดจนวิเคราะห์นโยบายในการกระจายเสียง ของสถานี พร้อมทั้งสำรวจเนื้อหารายการที่สะท้อนตัวนโยบายด้านต่างๆ ของสถานีด้วย

ในด้านโครงสร้างของสถานีวิทยูซี.อาร์.ไอ ภาคภาษาไทยนั้น จากการวิจัยค้นพบว่า ภาค ภาษาไทย เป็นหน่วยงานย่อยของสถานีวิทยูซี.อาร์.ไอ โครงสร้างของสถานีแบ่งเป็นโครงสร้าง ภายนอกองค์กร และโครงสร้างภายในองค์กร

โครงสร้างภายนอกองค์กร ได้แก่ แรงกดดันทางการเมือง คือนโยบายในการบริหาร ประเทศภายในและนโยบายที่มีต่อต่างประเทศของพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งจะเป็นตัวชี้หน้านโยบายใน การกระจายเสียงระหว่างประเทศของซี.อาร์.ไออีกทีหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยในเรื่อง สภาวการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ไทย - จีน และลักษณะความต้องการของ ผู้ฟังชาวไทย เป็นผลกระทบถึงการกำหนดนโยบายในการกระจายเสียงภาคภาษาไทยด้วย แต่ไม่มี แรงกดดันทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นองค์กรของรัฐที่ไม่แสวงหากำไร และไม่ได้ดำเนินการใน ระบบตลาด แต่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลอย่างเพียงพอ

โครงสร้างภายในองค์กร ได้แก่ ระบบบริหารจัดการ บุคลากร และเทคโนโลยีในการผลิต

ระบบบริหารจัดการ แบ่งเป็น 1) การบริหารจัดการตามสายบังคับบัญชา และ 2) การ ควบคุมจากฝ่ายโฆษณาการของพรรคคอมมิวนิสต์โดยตรง ผ่านตัวแทนพรรคในคณะกรรมการ กองบรรณาธิการซี.อาร์.ไอ และในคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพของสถานี จากผลการวิจัย พบว่า โครงสร้างการทำงานตามสายพรรค มีความสำคัญและมีบทบาทมากกว่าตามสายบังคับ บัญชาภายในองค์กร เนื่องจากพรรคคอมมิวนิสต์จะกุมอำนาจเบ็ดเสร็จในการผลิต ตั้งแต่ขั้นตอน การออกนโยบาย การถ่ายทอดนโยบาย การควบคุมตรวจสอบ ตลอดจนการศึกษาวิจัย และ

ประเมินผลตอบรับของผู้ฟังรายการ เพื่อนำมาเป็นฐานในการพิจารณาปรับเปลี่ยนนโยบายและแผนการกระจายเสียง แล้วถ่ายทอดลงมายังเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการอีกทีหนึ่ง เป็นวงจรแบบนี้ไปเรื่อยๆ ทำให้ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการทำงานมากนัก

ในด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ในภาคภาษาไทยจะเป็นเพียงเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ทำงานตามคำสั่งและหน้าที่ ทำให้ระบบการทำงานในองค์กรเป็นเหมือนระบบราชการ คือมีคนล้นงาน และเป็นการทำงานแบบเป็นกิจวัตร (Routine) ปัจจัยจากบุคลากรที่ส่งผลต่อเนื้อหารายการ ยังคงมาจากนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์เป็นหลัก ในเรื่องค่านิยม ระบบการให้คุณค่าที่เป็นไปตามบรรทัดฐานของระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ หล่อหลอมให้คนอยู่ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นองค์กรปกครองสูงสุดของประเทศ รวมถึงบรรทัดฐานขององค์กรสื่อ และเจ้าหน้าที่สื่อ ที่มีภารกิจชัดเจนในการรับใช้รัฐและพรรคฯ ไม่ใช่สื่อของประชาชน ตลอดจนการควบคุมด้านเนื้อหาที่เข้มงวดภายในองค์กร การทำงานของเจ้าหน้าที่ในภาคส่วนใหญ่เป็นเพียงการแปลและอ่านออกอากาศ ทำให้ปัจจัยในด้านบุคลากรไม่ค่อยมีผลมากนักต่อการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาที่เกิดขึ้น

ส่วนในด้านเทคโนโลยี ในภาคภาษาไทยมีการใช้เทคโนโลยีใน 2 รูปแบบ คือเทคโนโลยีในการผลิต และเทคโนโลยีในการแพร่กระจายผ่านทางอินเทอร์เน็ตและการร่วมมือกับสถานีวิทยุในประเทศไทย เพื่อเพิ่มช่องทางในการกระจายเสียง ซึ่งเทคโนโลยีต่างๆ จะได้รับการจัดสรรงบประมาณจากฝ่ายบริหารขององค์กร และมีอยู่ในระดับที่เพียงพอต่อความต้องการของภาคภาษาไทยในเวลานี้

และจากการสรุปพัฒนาการของโครงสร้างและนโยบายของสถานีวิทยุซี.อาร์.ไอ ภาคภาษาไทย ค้นพบว่า ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างการควบคุม และบทบาทของสถานี แต่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านจำนวนบุคลากร และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามากขึ้น เพื่อรองรับการขยายขอบเขตงานกระจายเสียงทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ตามนโยบายการทำประเทศให้ทันสมัยของพรรคคอมมิวนิสต์จีน นอกจากนั้นนโยบายของสถานีก็มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากแรงผลักดันต่างๆ ทางสังคมและการเมืองระหว่างประเทศ อันได้แก่ สถานการณ์ภายในประเทศและระหว่างประเทศ อันส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้นำจีนในการกำหนดนโยบายภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนสภาพความสัมพันธ์ระหว่างไทย - จีนในช่วงนั้นๆ ด้วย ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วง ดังนี้

- 1) ช่วงการปฏิวัติ (ค.ศ. 1950-1966) โดยมีสถานการณ์ภายนอกประเทศเป็นตัวผลักดัน นโยบายแบ่งแยกประเทศมิตรและประเทศศัตรูอย่างชัดเจน โดยพยายามแย่งชิงประเทศมิตร และพยายามสลายการรวมกลุ่มของประเทศศัตรู คือสหรัฐอเมริกา กับบรรดาประเทศที่สนับสนุนอเมริกา โดยการปลุกระดมเรื่องการปฏิวัติขับไล่อิทธิพลต่างชาติออกจากภูมิภาคอาเซียน ภาคภาษาไทยในเวลานี้จึงเป็นกระบอกเสียงของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในการโจมตีสหรัฐฯ และรัฐบาลไทยที่สนับสนุนสหรัฐฯ ตลอดจนปลุกปั่นการปฏิวัติทั่วภูมิภาคอาเซียน พร้อมกับโฆษณาประเทศจีนใหม่ในระบอบสังคมนิยมสู่สายตาประชาคมโลก

- 2) ช่วงการปฏิวัติทางวัฒนธรรม (ค.ศ. 1966-1976) โดยมีสถานการณ์ภายในประเทศเป็นตัวผลักดัน นโยบายกระจายเสียงสู่สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ทั่วโลก โฆษณาและหล่อหลอมจิตวิญญาณการปฏิวัติและชนชั้นกรรมาชีพ โดยรายงานความเคลื่อนไหวของการปฏิวัติวัฒนธรรม และนำเสนอคำสอนของเหมาเจ๋อตงเพื่อเป็นคัมภีร์ให้นักปฏิวัตินำไปปฏิบัติในวิถีชีวิต การกระจายเสียงในช่วงนี้ จะมีนโยบายเหมือนกันในทุกภาคภาษา ภาคภาษาไทยก็เช่นเดียวกัน

- 3) ช่วงการปฏิรูปเปิดประเทศจนถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 1976-2007) โดยมีสถานการณ์ภายนอกและนโยบายบริหารประเทศภายในเป็นตัวผลักดัน เพื่อตอบรับกับนโยบายพัฒนาประเทศให้ทันสมัย และการปฏิรูปเปิดประเทศของพรรคคอมมิวนิสต์ นโยบายการกระจายเสียงในช่วงนี้จึงเน้นการคบหามิตรประเทศ เพิ่มความร่วมมือกับนานาประเทศ ป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้ง และโฆษณาชวนเชื่อผ่านรูปแบบการประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์

ไม่ว่ายุคสมัยจะผ่านไปเท่าใด สถานีวิทยูซี.อาร์.ไอ ภาคภาษาไทย ก็ยังเป็นเครื่องมือของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่อไทย ผ่านการใช้จิตวิทยาการสื่อสารทางการเมือง เพียงแต่มีการปรับเปลี่ยนในเรื่องของนโยบายการกระจายเสียง ให้เข้ากับสภาพการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งจะถูกกำหนดโดยฝ่ายโฆษณาการของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

สรุปนโยบายของสถานีในปัจจุบัน (ปี ค.ศ. 2007) คือ

1. ขยายวงผู้ฟังรายการซี.อาร์.ไอในประเทศไทยให้มากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อเพิ่มอิทธิพลในการกระจายเสียง
2. เพิ่มพูนความเข้าใจของผู้ฟังชาวไทยที่มีต่อจีน ทั้งด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม
3. ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือในด้านต่างๆ ระหว่างไทยกับจีนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การท่องเที่ยว ความมั่นคง และการเมืองระหว่างประเทศ
4. เป็นเวทีในการอธิบาย ทำความเข้าใจ และแก้ต่างของผู้นำจีนต่อผู้ฟังชาวไทย ในประเด็นที่จีนถูกโจมตี เช่น ประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในจีน เพื่อรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศต่อสายตาคนไทย
5. สอดแทรกความคิดชี้นำ จนมีผลต่อคนไทย และรัฐบาลไทยในการตัดสินใจดำเนินนโยบายทั้งภายในและต่างประเทศ ผ่านการแสดงผลมมองและจุดยืนของจีนต่อประเด็นระหว่างประเทศ
6. โฆษณาชวนเชื่อผ่านการประชาสัมพันธ์ความพัฒนาในทุกด้านของจีน ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมือง คุณภาพชีวิตประชาชน วิทยาศาสตร์ การศึกษา การสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาสัมพันธ์การทำงานของรัฐบาลจีนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศทุกด้านเหล่านั้น
7. โฆษณาชวนเชื่อผ่านการสร้างภาพลักษณ์การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว กำลังไปถึงระดับมาตรฐานโลก มีเอกภาพและความมั่นคงภายในประเทศ มีบทบาท ความสำคัญ และความรับผิดชอบในเวทีโลก และเป็นประเทศที่รักษสันติภาพ แสวงหาความร่วมมือ และพร้อมจะเป็นมิตรกับทุกประเทศ

เนื่องจากนโยบายที่เคยใช้ในช่วงแรกเริ่มก่อตั้งสถานี คือการโฆษณาชวนเชื่อในลักษณะการโน้มน้าวและครอบงำผู้ฟังสูง ไม่สามารถทำให้ผู้ฟังเชื่อได้อีกต่อไป รายการโฆษณาอุดมการณ์ทางการเมืองแบบคอมมิวนิสต์ หรือการสร้างประเทศตามแบบสังคมนิยม ก็ไม่เป็นที่น่าสนใจอีกต่อไป และไม่สามารถทำให้การกระจายเสียงเข้าถึงผู้ฟังได้อย่างแท้จริง สถานีวิทยุซี.อาร์.ไอ จึงต้องรื้อนโยบายการกระจายเสียงขึ้นใหม่ ตามสภาวะการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป และพลิกโฉมจากการกระจายเสียงแบบก้าวร้าว พุ่งประเด็นการเมืองอย่างเปิดเผย มาเป็นการแอบแฝงเนื้อหาทางการเมืองผ่านรูปแบบการประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ เพิ่มเนื้อหาใน

บริบททางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ในบรรยากาศมิตรภาพและความใกล้ชิดกับประเทศไทย รวมถึงภูมิภาคอาเซียน

เนื้อหารายการที่สะท้อนนโยบายของสถานีวิชิตี.อาร์.ไอ ภาคภาษาไทย

เนื้อหารายการของภาคภาษาไทย ได้ผ่านการตรวจสอบควบคุมอย่างเข้มงวด ผ่านระบบการควบคุมของพรรคฯ ทำให้สามารถสะท้อนนโยบายในแต่ละช่วงอย่างเห็นได้ชัด เนื้อหารายการที่มีในช่วงปฏิวัติจะไม่สามารถมาปรากฏอยู่ในช่วงการปฏิรูปได้เลย เพราะจะไม่ใช่ที่ยอมรับอีกต่อไป อีกทั้งยังขัดแย้งกับทิศทางการเมืองระหว่างประเทศในปัจจุบันที่เน้นความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของประเทศต่างๆ มาตรการผ่อนปรนอันหนึ่งที่จีนนำมาใช้ คือการป้องกันการขัดแย้งกับประเทศเป้าหมาย เนื้อหารายการที่ผลิตออกมาจะต้องไม่ไปกระทบกับค่านิยม ความเชื่อ หรือต้องไม่มีลักษณะก้าวร้าว ครอบงำผู้ฟัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่ขัดกับทิศทางนโยบายของรัฐบาลประเทศเป้าหมาย หากจีนจะทำการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อมีผลต่อนโยบายภายในของประเทศเป้าหมาย ก็จะใช้วิธีการโน้มน้าวผ่านการประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ในการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีเสถียรภาพ และมีความเป็นมิตรกับทุกประเทศ ไม่ก้าวร้าวกิจการภายใน และไม่คุกคามใคร ทั้งนี้เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และดึงดูดให้นานาประเทศหันมาร่วมมือกับจีน

จากนโยบายการกระจายเสียง ได้สะท้อนออกมาผ่านทางรายการ ดังนี้

1. ในด้านการขยายฐานผู้ฟังชาวไทย

สะท้อนผ่านรายการทุกรายการที่ทางสถานีพยายามทำรายการให้น่าสนใจ

สะท้อนผ่านรายการตอบจดหมายผู้ฟัง ที่มีการพูดคุย สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำเนินรายการกับผู้ฟังรายการ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่ผู้ฟังสามารถทำร่วมกับทางสถานี เช่น การประกวดบทความ แข่งขันตอบปัญหา เป็นต้น นอกจากนั้นยังสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ฟังรายการด้วยกัน เป็นการดึงกลุ่มผู้ฟังให้เหนียวแน่นและขยายฐานผู้ฟังออกไปได้มากขึ้น

สะท้อนผ่านรายการสารคดีต่างๆ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ฟัง หรือจัดเนื้อหารายการให้ตามที่ผู้ฟังเรียกร้องมาทางสถานี

2. ในด้านการเพิ่มพูนความเข้าใจของผู้ฟังชาวไทยที่มีต่อจีน สะท้อนผ่านรายการ ดังนี้

ผ่านรายการสารคดีที่เป็นสาระความรู้เกี่ยวกับประเทศจีนในด้านต่างๆ อย่างหลากหลาย ให้เห็นจีนในหลายมุมมอง เช่น รายการชนกลุ่มน้อยจีน เพื่อทราบวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่างๆ ในจีน รายการมองสังคมจีน เพื่อเห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีน รายการพาเที่ยวจีน ได้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ รายการวัฒนธรรมจีนและสุขภาพจีน ทำให้ได้รู้ที่มาของวัฒนธรรมประเพณีจีน ที่มีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับของไทย ตลอดจนได้เห็นการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ และการทำงานของคณะผู้นำจีนต่อการแก้ปัญหาภายในจีน เป็นต้น ทำให้เข้าใจวิถีชีวิต ความคิด ค่านิยมของคนจีนมากขึ้น

ผ่านรายการข่าว ที่มีทั้งการแสดงจุดยืน แก้ไขข้อข้องใจหรือประเด็นที่จีนถูกโจมตีจากรัฐบาลประเทศอื่นๆ จีนก็ใช้ช่องทางสถานีภาคภาษาไทยในการปรับความเข้าใจต่อคนไทย

3. ด้านส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยจีนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น สะท้อนผ่านรายการ ดังนี้

ผ่านรายการประเภทข่าว ที่รายงานเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในด้านการร่วมมือไทย – จีน และนโยบายทางการข่าวที่ต้องไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งกับไทย

ผ่านรายการประเภทสารคดีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจ

ผ่านรายการเพลงที่เป็นการแผ่ขยายอิทธิพลทางวัฒนธรรมของจีนมาสู่ผู้ฟังชาวไทยมากยิ่งขึ้น

ผ่านรายการสอนภาษา ให้คนไทยรักภาษาจีนและสามารถพูดภาษาจีนได้มากขึ้น

ผ่านรายการสายตรงกับสถานีวิทยุจุฬาฯ ซึ่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างสถานีวิทยุของทั้งสองประเทศ พูดคุยแลกเปลี่ยนมุมมองของกันและกัน

4. การเป็นเวทีอธิบาย และแก้ต่างของจีนในประเด็นที่จีนถูกโจมตี สะท้อนผ่านรายการ

รายการข่าวภายในประเทศ โดยการนำเสนอคำแถลงของรัฐบาลเกี่ยวกับประเด็นที่ถูกโจมตีว่าไม่เป็นความจริงอย่างไรบ้าง

รายการข่าวต่างประเทศ โดยการนำเสนอผ่านบุคคลที่ 3 ที่ให้ทัศนะแตกต่างจากประเด็นที่จีนถูกกล่าวหา

5. การสอดแทรกความคิดชั้นนำผ่านการกระจายเสียง

ผ่านรายการข่าวและบทวิเคราะห์ข่าว ที่เป็นการแสดงจุดยืนหรือความเห็นของจีนที่มีต่อประเด็นภายในประเทศและระหว่างประเทศต่างๆ เช่น นโยบายจีนเดียวอันสื่อถึงเอกภาพและความมั่นคงของชาติ ในกรณีทิเบต และได้หวั่น รวมถึงเขตปกครองพิเศษฮ่องกงและมาเก๊า ที่เป็นประเด็นอ่อนไหว หรือในเรื่องสิทธิมนุษยชนในจีน ซึ่งมีสมควรตามระบอบและปรัชญาการปกครองแบบสังคมนิยม ซึ่งประเทศอื่นไม่ควรมาแทรกแซงหรือตัดสินจีน รวมทั้งชี้แนะทิศทางความร่วมมือที่ควรจะมีระหว่างประเทศต่างๆ ในอาเซียน เป็นต้น

ผ่านรายการข่าวและบทวิเคราะห์ข่าว ที่เป็นการรายงานจุดยืน หรือความคิดเห็นของต่างประเทศที่มีต่อประเด็นต่างๆ ตามที่จีนก็เห็นด้วย เช่น การโจมตีสหรัฐฯ ในเรื่องรายงานการละเมิดลิขสิทธิ์ที่ไม่เป็นธรรมของบรรดาประเทศที่ถูกโจมตี ซึ่งจีนก็เป็นหนึ่งในประเทศที่ถูกสหรัฐฯ ประเมินด้วย หรือการที่เกาหลีเรียกร้องให้ญี่ปุ่นยอมขอขมาเรื่องหญิงบำเรอในสมัยสงครามโลก การรายงานจุดยืนของต่างประเทศเรื่องนโยบายจีนเดียว เป็นต้น

ผ่านรายการสารคดีต่างๆ โดยเฉพาะการชี้แนะทางด้านเศรษฐกิจและการลงทุน

6. โฆษณาชวนเชื่อผ่านการประชาสัมพันธ์ความพัฒนาในทุกด้านของจีน ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมือง คุณภาพชีวิตประชาชน วิทยาศาสตร์ การศึกษา การสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาสัมพันธ์การทำงานของรัฐบาลจีนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศทุกด้านเหล่านั้น สะท้อนผ่านรายการ ดังนี้

รายการข่าวและบทวิเคราะห์ข่าว ผ่านการรายงานความเคลื่อนไหวในการพัฒนาด้านต่างๆ ของจีน และการแถลงนโยบายหรือผลการทำงานของรัฐบาลที่มีส่วนในการพัฒนาประเทศจีนให้ไปสู่ระดับโลก

รายการสารคดีทุกรายการ เป็นเหมือนกระจกส่องสังคมจีน ที่มีเนื้อหาสอดแทรกการประชาสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ของจีน

รายการเพลง เป็นการประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมจีน ผ่านศิลปินนักร้อง และเครื่องดนตรีพื้นเมืองของจีน

7. โฆษณาชวนเชื่อผ่านการสร้างภาพลักษณ์การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว กำลังไปถึงระดับมาตรฐานโลก มีเอกภาพและความมั่นคงภายในประเทศ มีบทบาท ความสำคัญ และความรับผิดชอบในเวทีโลก และเป็นประเทศที่รักษสันติภาพ แสวงหาความร่วมมือ และพร้อมจะเป็นมิตรกับทุกประเทศ สะท้อนนโยบายในด้านนี้ผ่านรายการ

รายการข่าวและบทวิเคราะห์ข่าว

รายการสารคดี ได้แก่ รายการชนชาติส่วนน้อยจีน สะท้อนความเป็นเอกภาพในดินแดนและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ตืออย่างทั่วถึง รายการโอลิมปิกจีน สะท้อนภาพลักษณ์บทบาทจีนในเวทีโลก และความเป็นสากล รายการชีวิตสังคมจีน สะท้อนภาพลักษณ์การทำงานของรัฐบาลที่รับผิดชอบต่อประชาชนในสังคม รายการวิทยาศาสตร์การศึกษาและสุขภาพ สะท้อนภาพลักษณ์ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ การศึกษา และการสาธารณสุขของจีนเข้าขั้นมาตรฐานสากล และทัดเทียมประเทศพัฒนาแล้ว รายการเศรษฐกิจจีน สะท้อนภาพลักษณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจ การเป็นประเทศที่น่าเข้ามาลงทุน และมีบทบาทในเศรษฐกิจโลก รายการจับมือกับอาเซียน สะท้อนภาพลักษณ์บทบาทอันสำคัญที่จีนมีต่อประเทศอาเซียน และการดำเนินนโยบายต่างประเทศของจีนที่จะมีผลต่อความมั่นคงในภูมิภาค

จากการวิจัยพบว่า เนื้อหารายการข่าวและบทวิเคราะห์ข่าวจะเป็นเรื่องการเมืองส่วนใหญ่ ผ่านการรายงานความเคลื่อนไหวของคนในรัฐบาล คำแถลงแสดงจุดยืน และการดำเนินงานบริหารประเทศ ส่วนในรายการสารคดีที่แม้เป็นเชิงเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ชีวิตสังคม ก็ยังเคลือบแฝงไว้ด้วยเนื้อหาทางการเมืองอยู่มาก สะท้อนนโยบายของสถานีในการเป็นเครื่องมือทางการเมืองระหว่างประเทศของพรรคคอมมิวนิสต์

อภิปรายผล

จากข้อสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ก่อนที่จะทำการศึกษาวิจัย คือ

1. โครงสร้างของสถานีวิทยุซี.อาร์.ไอ ปักกิ่ง ภาคภาษาไทยนั้น ในเรื่องการควบคุมจะขึ้นตรงต่อรัฐบาลจีนทั้งการกำหนดระบบบริหารงาน เทคโนโลยี ตลอดจนกระบวนการทำงาน ส่งผลให้ผู้ดำเนินงานในฝ่ายปฏิบัติการ ไม่ว่าจะเป็นผู้เขียนข่าว ผู้ประกาศข่าว ต้องทำงานอยู่ในกรอบและบรรทัดฐานที่ชัดเจน ตามนโยบายของสถานี นโยบายหลักของสถานี คือการประชาสัมพันธ์ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ประเทศจีน รวมทั้งเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศไทยกับจีนด้วย
2. เนื้อหาของรายการที่สะท้อนนโยบายของสถานี จะเป็นไปเพื่อการประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ รวมทั้งเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศไทยกับจีน และจะมีเนื้อหาด้านการเมืองค่อนข้างน้อย

แต่จากการวิจัย ได้ค้นพบว่า ในเรื่องของการควบคุม พรรคคอมมิวนิสต์จีนมีผลมากกว่า สายงานของรัฐ และสายบังคับบัญชาภายในองค์กร ทั้งคณะกรรมการกองบรรณาธิการของสถานี ซี.อาร์.ไอ และบรรณาธิการของภาคภาษาไทยซึ่งเป็นผู้ควบคุมกลั่นกรองเนื้อหา (Censorship) ล้วนเป็นระดับปฏิบัติการ ไม่ได้มีส่วนในการกำหนดนโยบาย และต้องทำตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด ในการสนองนโยบายการกระจายเสียงสู่ต่างประเทศของฝ่ายโฆษณาการกลางพรรคคอมมิวนิสต์

นอกจากนั้นยังพบว่า รายการของสถานีภาคภาษาไทยมีเนื้อหาทางการเมืองอยู่มาก โดยเฉพาะในรายการประเภทข่าวและบทรายงานข่าว ที่มีสัดส่วนการออกอากาศสูงที่สุด ทั้งยังสามารถพบเนื้อหาทางการเมืองได้ในรายการสารคดีอีกหลายรายการด้วย กระทั่งสอดแทรกผ่าน รายการตอบจดหมายผู้ฟัง เพียงแต่ปรากฏออกมาในรูปของการประชาสัมพันธ์และสร้าง ภาพลักษณ์ ในเรื่องผลงานของรัฐบาล และจุดยืนต่างๆ ที่จีนมีต่อการเมืองระหว่างประเทศ ไม่ใช่ ในรูปแบบของการโน้มน้าว (Propaganda) อย่างเห็นได้ชัด ดังแต่ก่อน

เป้าหมายในการกระจายเสียงภาคภาษาไทย คือการขยายอิทธิพลและบทบาทของจีนเข้ามาในไทยและในภูมิภาคอาเซียนมากยิ่งขึ้น โดยใช้การกระจายเสียงในรูปของการประชาสัมพันธ์ และสร้างภาพลักษณ์ เพื่อการโฆษณาชวนเชื่อ จึงกล่าวได้ว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงระหว่าง ประเทศของจีน ยังคงรักษาทบทางที่เป็นเครื่องมือทางการเมืองระหว่างประเทศ ผ่านการใช้ จิตวิทยาการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบออกไป

แนวโน้มต่อไปของภาคภาษาไทย คือการขยายช่องทางกระจายเสียงผ่านความร่วมมือ กับสถานีวิทยุในท้องถิ่นของไทย เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสาร และส่ง อิทธิพลทางด้านสื่อมากยิ่งขึ้น และเพิ่มลักษณะความเป็นมืออาชีพมากขึ้นในการบริหารจัดการ ให้ สอดคล้องกับนโยบายของสถานีซี.อาร์.ไอ ในการแย่งชิงพื้นที่ทางข้อมูลข่าวสารในเวทีโลก ให้ ทัดเทียมกับสื่อตะวันตก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของจีนในการพัฒนาประเทศให้เป็นระดับโลกใน ทุกด้าน

ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการหาข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์บุคคลระดับผู้นำ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ยังทำได้ไม่มาก เนื่องจากจีนค่อนข้างมีความจำกัดและระมัดระวังในการเปิดเผยข้อมูล แม้ผู้วิจัย

จะได้รับการต้อนรับอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ทางสถานีวิทยูซี.อาร์.ไอ แต่การตอบคำถามเชิงลึกยังทำได้ไม่มากนัก เจ้าหน้าที่จะตอบเพียงคร่าวๆ เท่าที่จะไม่ทำให้องค์กรได้รับความเสียหาย ทำให้ไม่สามารถทราบรายละเอียดในเรื่องของนโยบายที่ชัดเจน และครบถ้วน ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาเสริม เช่น นโยบายการบริหารภายในประเทศ และนโยบายต่างประเทศ ตลอดจนศึกษาบทบาทของสถานีวิทยูซี.อาร์.ไอ ภาคภาษาไทยที่ผ่านๆ มาเพื่อทำความเข้าใจ และให้ได้ผลสรุปที่ชัดเจนที่สุด

ข้อเสนอแนะ

สำหรับผู้ที่จะทำวิจัย งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาองค์กรของผู้ส่งสาร ในด้านโครงสร้างและนโยบาย หากมีผู้สนใจทำวิจัยเกี่ยวกับสถานีวิทยูซี.อาร์.ไอต่อไป ก็น่าจะศึกษาในส่วนของตัวเนื้อหารายการ เปรียบเทียบข่าว หรือรายการที่ออกทางสถานีภาคภาษาอื่นๆ กับภาคภาษาไทย ก็จะทำให้เห็นถึงนโยบาย และการนำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น หรือจะศึกษาในส่วนของผู้รับสาร ว่าได้รับผลกระทบอย่างไร เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือทางการต่างประเทศชิ้นนี้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน

สำหรับผู้มีส่วนในงานด้านสื่อสารมวลชนของไทย ทั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และภาครัฐที่มีส่วนเข้ามาดูแล ควรจะมีมาตรการใดหรือไม่ที่จะรับมือกับสื่อต่างชาติ หรือขยายและพัฒนาการสื่อสารของไทยให้ไปมีผล และส่งอิทธิพล แย่งชิงพื้นที่การไหลของข่าวสารในเวทีโลกได้โดยไม่เสียเปรียบ และไม่ต้องอยู่ภายใต้การครอบงำทางด้านข้อมูลข่าวสาร อันจะส่งผลกระทบต่อสังคมและวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย หรืออย่างน้อยมีการณรงค์ ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในด้านการเปิดรับสารให้มีความครบถ้วนและสมดุล ก็จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศในระยะยาว